

Útmutató a Psychiatria Hungarica szerzői számára

323

International Committee of Medical Journal Editors (Orvosi Folyóíratszerkesztők Nemzetközi Bizottsága) International Committee of Medical Journal Editors. Uniform Requirements for Manuscripts submitted to Biomedical Journals. Ann Intern Med, 1997; 126:36–47. alapján.

A kézirat benyújtása

A Psychiatria Hungaricába szánt kéziratokat **magyar vagy angol nyelven** e-mailben csatolt mellékletként kell elküldeni a szerkesztőségnek, a

psychiatria.hungarica@semmelweis.hu

címre. Minden széles körben elterjedt szövegszerkesztő (például Word összes verzió, Open document formátum) segítségével előállított szöveg beküldhető. A kézirathoz mellékelni kell egy kísérőlevelet, amely tájékoztasson arról, hogy (a) első vagy másodközlésről van-e szó, vagy e munka bármely részét máshová is elküldték-e publikálásra; (b) hogy a kéziratot a szerzők mindegyike olvasta és jóváhagyta; (c) szerepeljen ebben a kísérőlevélben annak a szerzőnek a neve, címe és telefonszáma, aki felelős a kézirattal kapcsolatban eljárni. A levél tartalmazza még mindazokat az információkat, amelyek hasznosak lehetnek a szerkesztő számára.

A kézirathoz csatolni kell minden engedélyt, amely a már megjelent anyagok újraközlésére, az azonosítható személyekkel kapcsolatos illusztrációk vagy magánjellegű beszámolók megjelenítésére vonatkozik, vagy amelyben az érintett személyek hozzájárulnak nevük kinyomtatásához.

A beérkezett kéziratokat a Szerkesztőség formai szempontból ellenőrzi. Amennyiben nem felel meg a jelen Szerzői Útmutató előírásainak, a szerkesztőség érdemi bírálat nélkül a szerzőknek a kéziratot átdolgozásra visszaküldi. A formailag megfelelő kéziratokat a felelős szerkesztő legalább két lektorhoz megküldi véleményezés-

re. A kéziratok elfogadásának megítéléséhez – szükség esetén – még statisztikai bírálat is készül. A lektori vélemények alapján a felelős szerkesztő dönt:

- a) a kézirat változatlan formában elfogadásáról;
- b) a kézirat kisebb változtatásokkal (akár a szerkesztőségben a szerzőkkel egyeztetve, akár a szerzők által) elfogadásáról;
- c) a kéziratot a szerzőknek átdolgozásra visszaküldi (ez esetben a lektorálási folyamat a javított kézirat beérkezése után újra indul);
- d) a kézirat közlésének elutasításáról.

A szerkesztő döntését igyekszik a kézirat beérkezése után 3 hónapon belül megküldeni. A PH fenntartja magának a jogot, hogy a közlemények egységességének biztosítása érdekében a szerző hozzájárulása nélkül a dolgozaton kisebb formai és/vagy tartalmi módosításokat végezzen.

A közlésre elfogadott cikkekkel kapcsolatosan a PH fenntart magának minden szerzői jogot.

A PH-ban megjelenő közlemények típusai

Eredeti közlemény: A szerző saját tudományos igényű és színvonalú vizsgálata.

Rövid közlemény: Az eredeti közleménynek megfelelő közlési kritériumok terjedelmi korláttal. Maximális terjedelem 8 oldal.

Áttekintő tanulmány: Egy-egy téma részletes ismertetése a szakirodalom alapján, saját vizsgálatok és tapasztalatok kifejtése, részletes közlése nélkül.

Esetismertetés: Egy-egy pszichiátriai jelenség, újszerű terápiás beavatkozás illusztrálása esetleírással, az etikai követelmények betartásával, a páciensek személyiséggjogainak tiszteletben tartásával.

Fórum: Tudományos-közéleti viták, illetve szakmai-közéleti fonákságok, egyedi koncepciók,

egy-egy hosszabb vélemény kifejtésének fóruma.

Hazai műhelyek: Tudományos munkacsoportok kutatási projektjeinek, munkáinak bemutatása eredmények ismertetése nélkül maximum 10 oldalon.

324

Levél a szerkesztőhöz: Egyetlen szakmai problémára fókuszáló rövid közlemény 3 oldal maximális terjedelemmel, legfeljebb 5 irodalmi hivatkozással.

Könyvismertetés: A folyóirat olvasói számára érdekesnek tartott pszichiátriai, pszichológiai, idegtudományi, szociológiai, filozófiai könyvek ismertetése.

Kongresszusi beszámoló: A folyóirat olvasói számára érdekesnek tartott szakmai rendezvényekről szóló referátum.

Polcmustra: Pszichiátriai, pszichológiai témákkal kapcsolatos szépirodalmi vagy filozófiai könyvek kapcsán született szubjektív olvasmány-
napló.

Filmről és lélekről: Pszichiátriai, pszichológiai témákkal kapcsolatos filmélmények megosztása, a szubjektív beszámolóktól a módszeres elemző tanulmányig.

A kézirat elkészítése

A kéziratot 216x279 mm-es vagy ISO A4-es (212x297 mm-es) dokumentum formátumra szerkessze, legalább 25 mm-es margók hagyásával. A dokumentumot **kettes** sortávolsággal készítse el – a címlapot, az összefoglalást, magát a szöveget, a köszönetnyilvánítást, az idézett irodalmi referenciákat, az egyes táblázatokat, az ábraszövegeket és jelmagyarázatokat is. A szöveg írásakor törekedjen tömör, de ugyanakkor egyszerű, világos fogalmazásra. Kerülje a hosszú mondatokat, a bonyolult szerkezeteket. A leírt gondolatok – tudományos közleményeknél elvárt módon – szigorúan tárgyszerűek legyenek. Helyesírási kérdésekben kövesse az Orvosi Helyesírási Szótár, illetve a Helyesírási Tanácsadó Szótár útmutatásait.

Címlap

A címlapon a következők szerepeljenek:

- a dolgozat címe magyar és angol nyelven (tömör és informatív);
- a szerző(k) vezeték- és utóneve, háromtagú neveknél a középső kezdőbetűje, az őt foglalkoztató intézmény megnevezése;
- a kézirattal kapcsolatos levelezésért felelős szerző neve és címe, e-mail címmel és fax számmal;
- a dolgozat elkészítését segítő támogatások (pályázat révén nyert összegek, felszerelés vagy gyógyszerek formájában kapott támogatások) forrásai.

Összefoglalás, kulcsszavak

A második oldalon az *Összefoglalás*, vagyis a rövid tartalmi kivonat következik (ha kivételesen tagolatlan az összefoglalás formája, akkor legfeljebb 150 szó, tagoltan legfeljebb 250 szó terjedelmű; tagoláshoz használja a következő címszavakat: Bevezetés, Módszerek, Eredmények, Következtetés). Az összefoglalás ismerteti a tanulmány vagy a vizsgálat céljait, az alapvető eljárásokat (a vizsgálati személyek vagy laboratóriumi állatok kiválasztását, a megfigyelési és elemzési módszereket), a főbb eredményeket (ha lehetséges, megadva ezek jellemző értékeit és statisztikai szignifikanciáját), valamint a legfontosabb következtetéseket. Kiemeli a tanulmány vagy a megfigyelés új és fontos vonatkozásait.

Az összefoglalás alatt, a *Kulcsszavak* címszót követően, adjon meg 3–10 olyan kulcsszót, vagy rövid kifejezést, amelyek alapján a cikk azonosító adatait (esetleg az összefoglalással együtt), a szakirodalmi adatbázisokban elhelyezik.

A magyar nyelvű összefoglalás mellett külön oldalon angol nyelven is be kell nyújtani az összefoglalót (*Summary*). Ez az összefoglaló az angol nyelvű címmel kezdődjön. Az angol összefoglaló tartalmilag nem térhet el a magyartól. A helyes nyelvhasználat a szerzők felelőssége. Bizonytalan esetben feltétlen kérje ki a szakmai angol nyelvet jól ismerő személy tanácsát, segítségét. A szerkesztőség fenntartja magának a

jogot, hogy durva stilisztikai, nyelvtani hibák esetén a szükséges mértékig a Summary-ban javítást végezhesen.

A cikk szövege

A megfigyelésen és vizsgálatokon alapuló cikkek szövege általában, de nem feltétlenül az alábbi fejezetekre tagolódik: Bevezetés, Módszerek, Eredmények és Megbeszélés. Hosszabb cikkek esetében az egyes fejezetek tartalmának pontosabb megvilágítása érdekében alfejezetekre lehet szükség, különösen az Eredmények és a Megbeszélés részekben. Más típusú cikkek, mint például az esetismertetések, az áttekintések vagy a szerkesztőségi írárok más tagolást igényelhetnek. A szerzők további útmutatásért forduljanak az egyes folyóiratokhoz. A PH elfogad szokásostól eltérő tagolást, ha az a közlendő jobb megértését segíti elő.

Bevezetés – Ismertesse a cikk célját. Összegezze a vizsgálat vagy megfigyelés indokait. Kizárólag a témához szorosan hozzátartozó cikkeket említse, és azokat ne ismertesse részleteiben. Ebben a részben ne hivatkozzon az éppen ismertetendő saját munka adataira vagy következtetéseire.

Módszerek – Világosan írja le, hogyan választotta ki a megfigyelés vagy a vizsgálat tárgyát (páciensek vagy laboratóriumi állatok, a kontrollcsoportokkal együtt). Jelölje meg a módszereket, az eszközöket (zárójelben a gyártó nevét és címét is), valamint az alkalmazott eljárásokat, elég részletesen ahhoz, hogy mások is reprodukálni tudják az eredményeket. Adja meg az elterjedt módszerek, köztük a statisztikai eljárások (lásd lejjebb) referenciáit. A közölt, de még nem közismert módszerekről az irodalmi hivatkozás mellett adjon rövid leírást is. Az új vagy lényegesen módosított módszereket ismertesse, indokolja alkalmazásukat és értékelje alkalmazásuk korlátait. Pontosan azonosítsa az összes felhasznált gyógyszert és vegyszert, az eredetnévvel (generikus név), a dózissal és a beadás módjával együtt.

Etikai követelmények – Humán vizsgálatoknál jelezze, hogy az alkalmazott eljárások összhangban vannak-e a Helsinki Nyilatkozattal és ren-

delkeznek-e a humán vizsgálatokért felelős (intézményi, regionális, illetve ETT) bizottság engedélyével. Állatkísérletek esetén jelezze, hogy a laboratóriumi állatok gondozása és felhasználása során mely – az erre vonatkozó intézményi vagy országos szintű – szabályozási előírásokat követték.

Statisztika – A statisztikai módszereket ismeresse elég részletesen ahhoz, hogy egy tájékozott olvasó az eredeti adatok birtokában ellenőrizni tudja a publikált eredményeket. Ahol csak lehetséges, mennyiségileg fejezze ki az eredményeket, a mérési hiba vagy bizonytalanság megfelelő jellemzőivel (amennyiben lehetséges a 95%-os konfidencia (megbízhatósági) intervallummal) együtt. Ne hagyatkozzon csupán a statisztikai hipotézis-ellenőrzésre, például a p-értékek használatára, ami nem szolgál fontos mennyiségi információval. Ismertesse a véletlen besorolás (randomizálás) részleteit. Írja le, milyen módszerrel biztosította, és milyen sikerrel a „vaksgot” a vizsgálat során. Jelezze a kezelés alatt fellépett komplikációkat. Adja meg a megfigyelések számát. Jelezze a megfigyelések fogyását (például a klinikai vizsgálatoknál a kieső betegeket – dropout). Amennyiben statisztikai programmal készült a számítás adja meg a számítógép program nevét, verziószámát.

Kerülje statisztikai szakkifejezések nem statisztikai használatát; ilyenek például a „random” (ami egy besorolási eljárásra utal), „normál”, „szignifikáns”, „korreláció”, „minta” stb. Adja meg a statisztikai szakkifejezések, a rövidítések és a szimbólumok magyarázatát.

Eredmények – Az eredményeket logikai sorrendben mutassa be a szövegben, a táblázatokban és az illusztrációkban. A szövegben ne ismételje meg táblázatok vagy illusztrációk összes adatát. Csak a fontos megfigyeléseket emelje ki vagy hangsúlyozza. Írja le, milyen kritériumok alapján és hogyan történt a vizsgálati személyek kiválasztása.

Megbeszélés – Hangsúlyozza a tanulmány újszerű és fontos aspektusait és a belőlük fakadó következtetéseket. Részletekbe menően ne ismételje a Bevezetésben vagy az Eredmények fejezetben ismertetett adatokat. Feltétlenül szóljon az eredményekből levonható következtetésekről, illetve azok korlátairól, ideértve a jövőbeni

kutatásokra vonatkozó javaslatokat is. Megfigyeléseit vesse össze más hasonló tanulmányok tapasztalataival. A tanulmány következtetéseit kapcsolja össze a kitűzött célokkal, de kerülje az esetleg megalapozatlan kijelentéseket és a saját adatok által nem teljesen alátámasztott következtetéseket. Ne igyekezzen igényt tartani az elsőségre, és ne hivatkozzon még nem befejezett munkákra. Indokolt esetben vessen föl új hipotéziseket, de egyértelműen jelezze, hogy csupán hipotézisekről van szó. Javaslatok, ajánlások megfelelő esetekben hasznosan kiegészíthetik a megbeszélést.

Köszönetnyilvánítás

Itt utaljon (a) azokra a közreműködőkre, kiknek munkája elismerést érdemel, de hozzájárulásuk mértéke nem jogosítja fel őket szerzőségre. Ilyen lehet például az általános támogatás egy tanszék-vezető részéről; (b) a műszaki-technikai segítségért járó köszönetre. Felsorolhatja mindazokat, akik szellemi tevékenységgel segítettek elő a tanulmány megszületését, de akiknek részvétele nem jogosít fel a szerzőségre, megadva szerepüket vagy hozzájárulásukat – például a „tudományos tanácsadó”, a „tanulmányterv kritikai áttekintése”, az „adatgyűjtés” vagy a „részvétel a klinikai vizsgálatokban”. Az érintettektől ki kell kérni beleegyezésüket nevük feltüntetéséhez. A szerzők felelőssége írásos engedélyt beszerezni a Köszönetnyilvánításban név szerint feltüntetett személyektől, mivel az olvasók arra következtethetnek, hogy e személyek egyetértenek a közölt adatokkal és a következtetésekkel.

Idézett irodalom

Az irodalmi hivatkozásokat folyamatosan számozza a szövegbeli első előfordulásuk sorrendjében. A szövegben, a táblázatokban és a jelmagyarázatokban zárójelbe tett arab számokkal jelölje a hivatkozásokat. A csak a táblázatokban vagy az ábrák jelmagyarázataiban előforduló hivatkozásokat az illusztrációk szövegbeli előfordulásának sorrendjében sorszámozza.

A folyóiratok címét az Index Medicus alapján rövidítse, amely megtalálható az US National Library of Medicine (<http://www.nlm.nih.gov/tsd/serials/lji.html>), illetve hamarosan elérhető lesz a PH saját honlapján is. Amennyiben egy folyóirat nem található az Index Medicus listáján, akkor teljes nevét ki kell írni. Bizonytalan esetben a Szerkesztőség szívesen áll rendelkezésre a folyóirat címeikkel kapcsolatban.

Összefoglalásokra lehetőleg ne hivatkozzon, a „nem közölt megfigyelések” és a „szóbeli közlések” nem sorolhatók fel az Idézett irodalomban, de a szövegben belül, zárójelbe téve idézhetők. A referenciák közé fel lehet venni a közlésre már elfogadott, de még meg nem jelent tanulmányokat. Ilyenkor adja meg a folyóirat nevét, és írja utána, hogy „In press”. Az elküldött, de közlésre még el nem fogadott kéziratokból származó információt „nem közölt megfigyelések”-ként (zárójelben) a szövegben említse.

Az irodalmi hivatkozásokat az eredeti dokumentumokkal összevetve a szerzőknek kell ellenőrizniük. Az adatok valódiságáért a szerzők rendelkeznek felelősséggel.

Az idézett irodalom helyes megadását az alábbi példák szemléltetik.

Folyóiratcikkek

1. *Standard folyóiratcikkek* (Soroljon fel minden szerzőt, de ha ezek száma hatnál több, akkor a hatodik után csak azt írja, hogy „és mtsai.”, illetve ha idegen nyelvű cikkről van szó, akkor „et al”):

YOU CH, LEE KY, CHEY RY, MENGURY R: Electrogastrographic study of patients with unexplained nausea, bloating and vomiting. *Gastroenterology*, 1980; 79:311–314.

Hatnál több szerző esetén:

GOATE AM, HAYNES AR, OWEN MJ, FARRALL M, JAMES LA, LAI LY ET AL: Predisposing locus for Alzheimer's disease on chromosome 21. *Lancet*, 1989; 1:352–355.

2. *Szerző nincs megadva:*

Coffee drinking and cancer of the pancreas (editorial). *BMJ* 1981; 283–288.

Kevésbé ismert nyelvek esetén kérjük a cím magyar nyelvű közlését, de zárójelben jelezze az eredeti címet is.

3. Kötet különszámmal:

MAGNI F, ROSSONI G, BERTI F: BN-52021 protects guineapig from heart anaphylaxis. Pharmacol Res Commun, 1988; 20 Suppl 5:75–78.

4. Kommentárt tartalmazó közlemény:

PICCOLI A, BOSSATI A: Early Steroid therapy in AgA neuropathy: still an open question (comment). Nephron, 1989; 51:289–291. Comment on: Nephron, 1988; 48:12–17.

5. Közlemény utólag megjelent javítással:

SCHOFIELD A: The CAGE questionnaire and psychological health (published erratum in: Br J Addict, 1989; 84:701). Br J Addict, 1988; 80:61–64.

6. Megjelenés alatt:

LILLYWHITE HD, DONALD JA: Pulmonary blood flow regulation in an aquatic snake. Science, In press.

7. Web cím:

FDA News.FDA Announces New Goal for Reducing Total Device Review Times. <http://www.fda.gov/bbs/topics/NEWS/2003/NEW00929.html>. Elérés: 2006. január 1.

Könyvek és egyéb monográfiák

1. Könyv szerző feltüntetésével:

DIENER HC, WILKINSON M (eds.): Drug induced headache. New York, Springer-Verlag, 1988.

2. Könyvfejezet:

WEINSTEIN L, SWARTZ MN: Pathologie properties of invading microorganisms. In: Sodeman WA Jr, Sodeman WA (eds.): Pathologic physiology: mechanism of disease. Philadelphia, Saunders, 1974; 457–472.

3. Előadás:

HARLEY NH: Comparing radon daughter dosimetric and risk models. In: Gammage RB, Kaye

SV (eds.): Indoor air and human health. Proceedings of the Seventh Life Sciences Symposium; 1984 Oct 29–31; Knoxville (TN), 1985; 69–78.

4. Disszertáció:

YOUSSEF NM: School adjustment of children with congenital heart disease. Disszertáció. Pittsburgh (PA), University of Pittsburgh, 1988.

5. Szabadalom:

HARRED JF, KNIGHT AR, MCINTYRE JS (inventors): Dow Chemical Company, assignee. Epoxidation process. US patent 3,654,317.1972 Apr 4.

Táblázatok

A táblázat(ok) címé(i)t külön lapon adja meg a sorszámaival együtt. Minden táblázatot kettes sortávolsággal és külön lapra nyomtasson. A táblázatok ne fénykép formájában küldje be. Folyamatosan sorszámozza őket abban a sorrendben, ahogy először szerepelnek a szövegben, és mindegyiknek adjon rövid címet. Minden oszlopot lásson el rövid vagy rövidített megnevezéssel. A magyarázatokat ne a címben, hanem lábjegyzetekben helyezze el. Lábjegyzetekben magyarázza el az összes nem szokványos rövidítést, amelyet a táblázatokban használt. A lábjegyzetekhez a következő szimbólumokat használja, ebben a sorrendben: *, †, ‡, §, ||, ¶, ††, ‡‡...

Adja meg a szóródás statisztikai mértékét, pl. a szórással vagy az átlag szórásával.

Ne alkalmazzon belső vízszintes és függőleges osztóvonalakat.

Ügyeljen arra, hogy minden táblázatról essék szó a szövegben.

Ha mások közölt, vagy akár nem közölt adatait idézi, akkor ehhez szerezze meg az engedélyt, és a szövegben jelölje meg a forrást és a közléshez való hozzájárulás tényét.

Ha a cikk terjedelméhez képest túl sok a táblázat, akkor az nehézséget okozhat az egyes oldalak elrendezésében. A PH egyes esetekben bekérheti a közlemény fontos adatait, amelyeket, ha a szerkesztő közlésre túl terjedelmesnek ítél, a szerkesztőségben tárolja és kérésre meg-

küldi. Ennek tényét a megjelent cikkben feltüntetik.

Illusztrációk, ábrák

328

Az ábra(k) címé(i)t külön lapon adja meg a sorszámával együtt. Csatolja kívánt példányban az ábrákat. Szabadkézi rajzok vagy írógépes betű-ábrák nem elfogadhatók. Az eredeti rajzok, röntgenképek és hasonló anyagok helyett inkább éles, fényes fekete-fehér fotókópiákat küldjön, leginkább 127x173 mm-es, de 203x254 mm-esnél nem nagyobb méretben. A betűk, a számok és a szimbólumok mind világosan kivehetők, egyformák és megfelelő méretűek legyenek, hogy még a publikálás során esetleg kicsinyített változatokban is jól olvashatók maradjanak minden részletükben. A mikroszkópos felvételeken legyen belső méretarány-mutató. A szimbólumok, nyílak vagy betűk kontrasztosan üssenek el a mikrofotó háttérétől.

Ha a felvételen emberek vannak, akkor a személyeknek nem szabad felismerhetőnek lenniük, vagy pedig az adott képekhez mellékelni kell a képen látható személyek írásos engedélyét a fényképek felhasználásához.

Az ábrákat lehetőség szerint széles körben elterjedt programmal (p. MS Excel) kérjük szerkesztetni és szövegbe illesztésnél szerkeszthető formában (nem kép beszúrásaként) kell beillesztetni.

Az ábrákat abban a sorrendben számozza, ahogy először esik róluk szó a szövegben. Ha egy ábra korábban már megjelent valahol, akkor fel kell tüntetni az eredeti forrást, és csatolni kell a

szerzői jog tulajdonosának az ismételt közlést engedélyező írásos nyilatkozatát. A hozzájárulásra a szerzőségtől és a kiadótól függetlenül mindenképpen szükség van – ez alól csak a köztulajdonban lévő dokumentumok kivételek. **A PH nem tud színes illusztrációkat elfogadni, és a számítógéppel szerkesztett ábrákban (pl. grafikon) sem lehet színes vonalakat használni!**

Mértékegységek

A hosszúságot, a magasságot, a súlyt (tömeget) és a térfogatot metrikus mértékegységekben (méter, kilogramm, liter) vagy ezek decimális többszöröseiben fejezze ki.

A hőmérsékletet Celsius-fokban, a vérnyomást higanymilliméterben adja meg.

Minden hematológiai és klinikai (kémiai) laboratóriumi mérés eredményét az SI-rendszer (International System of Units) metrikus mértékegységeivel fejezze ki.

Rövidítések és szimbólumok

Csak a szokásos rövidítéseket használja. A címekben és az Összefoglalásban kerülje a rövidítéseket. A később csak rövidítésben előforduló kifejezések először teljes alakjukban szerepeljenek a szövegben – kivéve természetesen a standard mértékegység rövidítéseket.

Psychiatria Hungarica
2024. november